

การพัฒนาที่อยู่อาศัย สำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย

ศิวะ จงเจริญ

บรรณาธิการบริหาร

วารสารธนาคารอาคารสงเคราะห์

ในรอบศตวรรษที่ผ่านมาประชากรโลกได้เปลี่ยนแปลงและเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เมื่อราวร้อยปีก่อน โลกของเรามีคนอยู่เพียงประมาณ 1,700 ล้านคนเท่านั้น องค์การสหประชาชาติได้ประมาณว่า ณ กลางปี 2558 โลกมีประชากรรวมทั้งหมด 7,324 ล้านคน และคาดว่าประชากรโลกจะมีจำนวนมากถึงหมื่นล้านคนในอีก 50 ปีข้างหน้า

การที่ประชากรโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลเนื่องมาจากการตายที่ลดลง ในขณะที่อัตราเกิดยังคงสูงอยู่มากในประเทศส่วนใหญ่ของโลก อย่างไรก็ตามเมื่อประเทศต่างๆ มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้น อัตราเกิดของประชากรในเกือบทุกประเทศในโลกกลับมีแนวโน้มลดต่ำลง การที่อัตราตายและอัตราเกิดมีแนวโน้มลดต่ำลงทั่วโลกนี้ได้ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางประชากร ที่เรียกว่า **“การสูงวัยของประชากร”** (population aging) ในรอบศตวรรษที่ผ่านมา โครงสร้างอายุของประชากรโลกได้เปลี่ยนไปในทิศทางที่มีอายุสูงขึ้นเรื่อยๆ จากเมื่อร้อยปีก่อนประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปในโลกมีอยู่ไม่ถึงร้อยละ 5 ของประชากรทั้งหมด ในปี 2558 นี้ ประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปทั่วโลกมีมากถึง 590 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 8 ของประชากรโลกทั้งหมด เรียกได้ว่าประชากรโลกได้เข้าสู่สังคมสูงอายุแล้ว องค์การสหประชาชาติได้คาดการณ์ว่าประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปจะมีมากถึงร้อยละ 16 ของประชากรทั้งหมดในอีก 35 ปีข้างหน้า เท่ากับว่าในเวลาอันจะมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า 1,600 ล้านคนอยู่ในโลกของเรา

ในปี 2558 ประชากรไทยที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจำนวน 65 ล้านคน แต่ประมาณว่า ชาวต่างชาติที่ย้ายถิ่นจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานในประเทศไทยมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 3 ล้านคน ซึ่งเท่ากับมีประชากรอาศัยอยู่ในประเทศไทยรวมทั้งหมดประมาณ 68 ล้านคน

ในรอบสองสามทศวรรษที่ผ่านมา จำนวนประชากรของประเทศไทยเพิ่มช้าลงๆ โครงสร้างอายุของประชากรได้เปลี่ยนรูปไปในทิศทางที่มีอายุสูงขึ้นเรื่อยๆ สาเหตุที่ทำให้โครงสร้างอายุของประชากรไทยสูงวัยขึ้น เนื่องจากการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์ และการที่คนไทยมีอายุยืนยาวขึ้น โดยในรอบ 50 ปีที่ผ่านมา คนไทยมีลูกกันน้อยลงอย่างมาก อัตราเจริญพันธุ์รวม หรือจำนวนบุตรเฉลี่ยที่ผู้หญิงคนหนึ่งจะมีตลอดชีวิตของสตรีไทยได้ลดลงจากที่เคยสูงกว่า 5 คนเมื่อ 40-50 ปีก่อนลดลงเหลือเพียง 1.6 คนในปัจจุบัน

ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงอายุมาตั้งแต่ปี 2548 แล้ว โดยจำนวนประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนถึงร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมด และในอนาคตประชากรสูงอายุในประเทศไทยจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว คาดประมาณว่าประเทศไทยจะกลายเป็น **“สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์”** ในปี 2564 เมื่อมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากถึงร้อยละ 14 ของประชากรทั้งหมด และเป็น **“สังคมสูงอายุระดับสุดยอด”** คือ มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากถึงร้อยละ 20 ในอีก 10 ปีถัดไปคือในปี 2574

สำหรับการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับสูงอายุในประเทศไทย ที่ผ่านมามีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้ดำเนินการจัดสร้างไปแล้วหลายแห่ง เช่น สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค สวางคนิเวศ สภาภาคชาติไทย บุศยานิเวศน์

บางไทร ฮอสปิเอลลี่ (Wellnesscity) Scandinavian Village วัรินดา เชียงใหม่ เดอะไฮท์ รีสอร์ท ริเออิลุมพินี เรสซิเดนซ์ กทม. บัณฑิตา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพมิชชั่น วิลล่า มีสุข จีรัง เรสซิเดนซ์ เป็นต้น ซึ่งได้รับสนใจจากผู้สูงอายุเข้าไปพักอาศัยเป็นจำนวนมาก บางแห่งถึงขนาดต้องจองคิวที่จะเข้าไปอยู่เลยก็ว่าได้ ปัจจุบันมีผู้ประกอบการอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับสูงอายุอีกหลายแห่ง เพื่อรองรับกลุ่มผู้สูงอายุที่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ดังนั้น ภาครัฐจึงควรให้การสนับสนุน ความรู้เกี่ยวกับการจัดหาที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและมีการกำหนดมาตรฐานที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ โดยมีการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมถึงองค์การต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมด้านงบประมาณ ในการจัดหาแหล่งเงิน กู้ดอกเบียดำเพื่อซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่เดิมหรือซื้อที่อยู่ใหม่ ร่วมมือกับการเคหะแห่งชาติหรือเอกชนในการจัดสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้สูงอายุโดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อยไปจนถึงรายได้ปานกลาง รวมถึงเร่งดำเนินการในแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ที่จะดำเนินงานจัดหาที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุ เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่กำลังประสบปัญหาไม่มีที่อยู่อาศัยที่ใดมาตรฐานปลอดภัยและเหมาะสมต่อไป